

9.8.2021

Liikenne- ja viestintäministeriö

Viite: Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö 8.6.2021, VN/13615/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta liikenneturvallisuusstrategiaksi

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa liikenneturvallisuusstrategiasta. Hankkeen valmistelu aloitettiin 14.11.2019 ja sen taustalla on hallituksen ohjelman kirjaus liikenneturvallisuudesta, jonka mukaan liikenneturvallisuus otetaan mukaan liikenteen ja liikennejärjestelmien kehittämiseen. Strategia laaditaan vuosille 2022-2026 ja siinä käsitellään kaikkia liikennemuotoja.

Valtiovarainministeriön lausunto

Euroopan Unionin liikenteen nollavisiossa asetetaan tavoitteeksi, että tieliikennekuolemien määrä saadaan vähennettyä nollaan vuoteen 2050 mennessä. Suomen liikenneturvallisuusstrategiaa ohjaava nollavisio kattaa tieliikenteen lisäksi muutkin liikennemuodot. Luonnoksessa todetaan liikenneturvallisuuden nykytilan osalta, että tieliikenteessä kuolleiden määrä on vuosittain n. 200 henkilöä, kun taas vesi- ja rautatieliikenteessä menehtyneitä on kummassakin vähemmän, eli n. 60 henkilöä vuodessa. Ilmailussa kuolemaan johtavat onnettomuudet ovat hyvin harvinaisia. Lisäksi tieliikenteessä loukkaantuneiden määrä on keskimäärin 5 200 henkilöä vuodessa ja vakavasti loukkaantuneiden määrä on 830-960 henkilöä vuodessa.

Strategian visiona on, että vuoteen 2050 mennessä kaikki liikennemuodot ovat niin turvallisia, ettei kukaan kuole tai loukkaannu vakavasti liikenteessä. Vision saavuttamista ohjaavat seitsemän strategista linjausta, joiden alle on jaoteltu 116 laaja-alaista toimenpidettä kattaen eri liikennemuodot.

Yhtenä linjauksena seitsemästä on päätöksenteon perustuminen tietoon. Itse strategian osalta olisi selkeämpää, että myös linjaukset priorisoidaisiin nykyisen tietopohjan perusteella. Esimerkiksi tie- ja vesiliikenteessä menehtyneiden osalta on olemassa riski-ikäryhmät, joiden toimintatapoihin puuttamalla voitaisiin kuolemantapauksia vähentää. Toimenpiteissä voisi olla nähtävissä selkeämmin ne, jotka kohdistuvat riskiryhmiin ollen oletettavasti muita tehokkaampia.

Strategian toteuttamis- ja seurantaosiossa todetaan resursoinnin osalta, että kukin taho toteuttaa sille vastuutetut toimenpiteet määrärahojensa puitteissa. Vesiliikenteen turvallisuusviestinnän rahoituksen osalta todetaan kuitenkin toimenpiteessä 60, että tähän tullaan esittämään lisärahoitusta valtion talousarvioon. Valtiovarainministeriö haluaa huomauttaa, ettei strategialle ole osoitettu erillistä rahoitusta valtiontalouden vuosien 2022-2025 kehysvalmistelussa, mutta liikenne- ja viestintäministeriö voi vapaasti priorisoida strategian toteuttamiseksi rahoitusta omien määrärahojensa puitteissa. Toimenpide-ehdotuk-

set kohdistuvat myös muille hallinnonaloille (sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö) ja niistä voi aiheutua kustannuksia, jotka niin ikään tulee toteuttaa nykyisten resurssien puitteissa. Lisäksi strategiassa esitetään ajoneuvokannan uudistamista yhtenä keinona parantaa liikenneturvallisuutta. Tämän osalta todetaan, että uudistaminen edellyttää fossiilittoman liikenteen tiekartan toimenpiteiden toteuttamista. Fossiilittoman liikenteen tiekarttaan ei myöskään ole osoitettu resursseja vuosien 2022-2025 julkisen talouden suunnitelmassa. Osaa näistä toimenpiteistä on tarkoitus rahoittaa Suomen kestävä kasvun ohjelmasta. Liikenneturvallisuusstrategian toimenpiteitä ei kuitenkaan ole mielekästä kytkeä fossiilittoman liikenteen tiekartan toimenpide-ehdotusten toteuttamiseen.

Luonnos sisältää useita toimenpiteitä, joiden suorittamiseen kunnat ja myöhemmin myös hyvinvointialueet osallistuvat. Osallistuminen voi olla laajuudeltaan hyvinkin merkittävää. Strategialuonnoksessa on todettu, että eri toimijat toteuttavat asioita omien budjettiansa puitteissa ja osana omaa toimintaansa. Toimenpide-ehdotukset, joissa liikenneopetusta tuotaisiin varhaiskasvatukseen ja peruskouluun, edellyttävät rahoitustarkastelua toteutusvaiheessa, jotta kunnille ei luoda uusia veloitteita ilman vastaavaa rahoitusta. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevat toimenpiteet voivat aiheuttaa kustannuksia nyt kunnille ja myöhemmin hyvinvointialueille ja myös niitä toteutettaessa voi olla tarvetta rahoituksen tarkastelulle.

Tieliikenteen osalta kunnilla ja erityisesti kaupungeilla on paljon katuverkkoa, jota toimenpiteet koskevat. Yhteisesti rahoitettavissa toimenpiteissä on huolehdittava myös kuntien kannalta kohtuullisesta kustannusten jaosta.

Onnettomuuksien ja vakavien loukkaantumisien vähentäminen on omiaan vähentämään myös sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia, millä on kuntien ja myöhemmin hyvinvointialueiden talouteen myönteinen vaikutus.

valtiosihteeri
kansliapäällikkönä Juha Majanen

osastopäällikkö,
budjettipäällikkö Sami Yläoutinen

Tiedoksi

LVM: Maija Rekola, Laura Kolinen
VM: Kati Jussila, Teemu Eriksson